

PREMIUM

Fietsers trotseren een regenbui. © ANP

Experts verbazen zich over de aanhoudende regen: ‘Deze hoeveelheden vallen buiten alle grafieken’

MET GRAFIEKEN De onophoudelijke hoeveelheid nattigheid die sinds vorig najaar uit de lucht komt, is nog veel uitzonderlijker dan al gedacht. Zoveel regen komt vrijwel nimmer voor, minder dan eens per honderd jaar. Hydrologen en klimaatexperts staan perplex. „De neerslaghoeveelheden die we nu meemaken vallen buiten alle bekende kaders en grafieken.”

David Bremmer 19-06-24, 07:00 Laatste update: 09:43

•

•

Het is de vraag die bijna iedereen zich stelt met de zomervakantie voor de deur: houdt het nog eens op met regenen? Wanneer krijgen we eens een hele week zon? Hydroloog Flip Witte begrijpt de verzuchting. „Het gevoel dat veel mensen hebben, namelijk dat het al sinds oktober aan het regenen is, klopt.” Toch heeft hij ook een beetje goed nieuws. „De hoeveelheid regen die we nu zien, is in alle opzichten totaal uniek. Dat zou een keer moeten ophouden.”

Lees ook

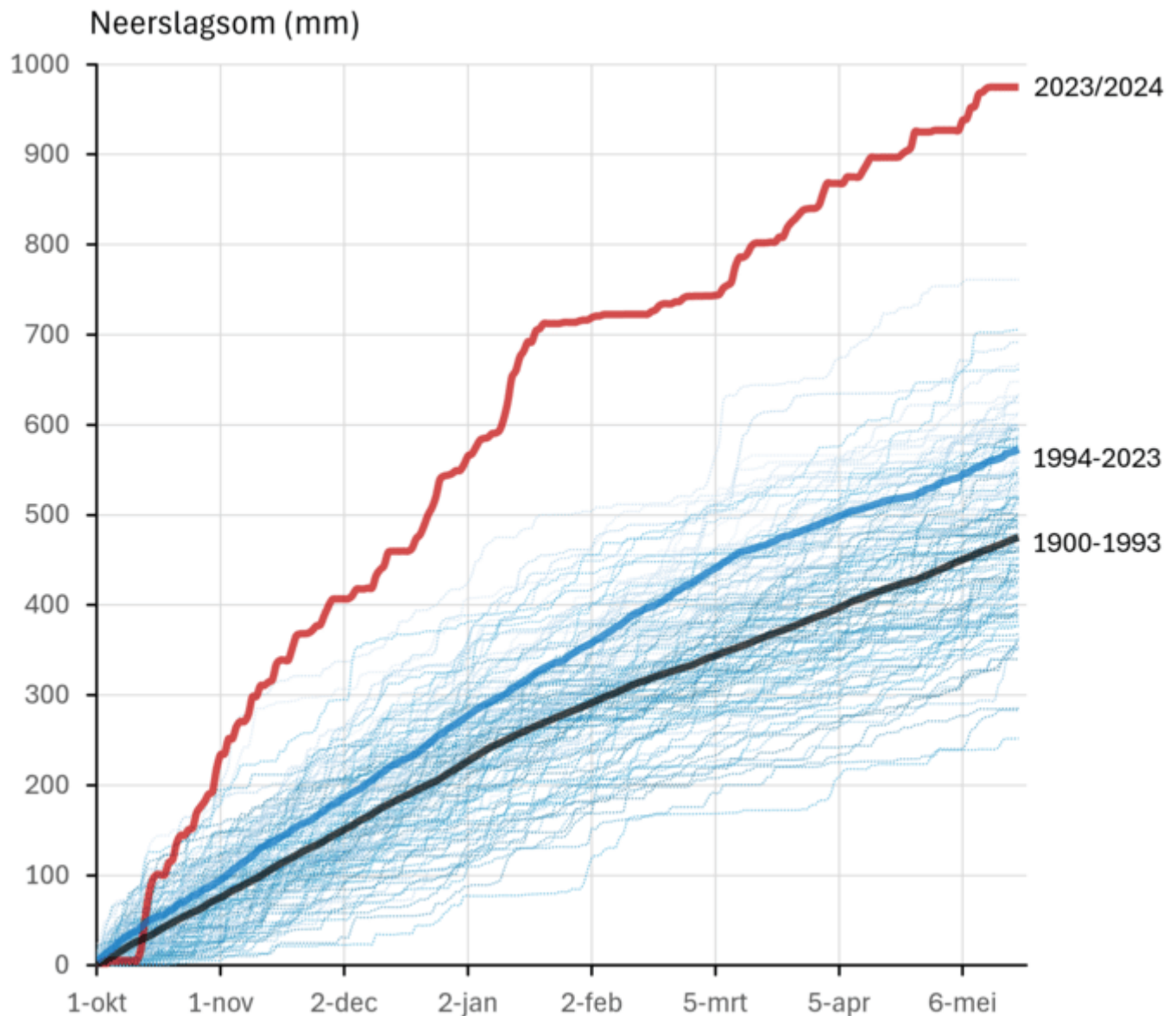
•

PREMIUM

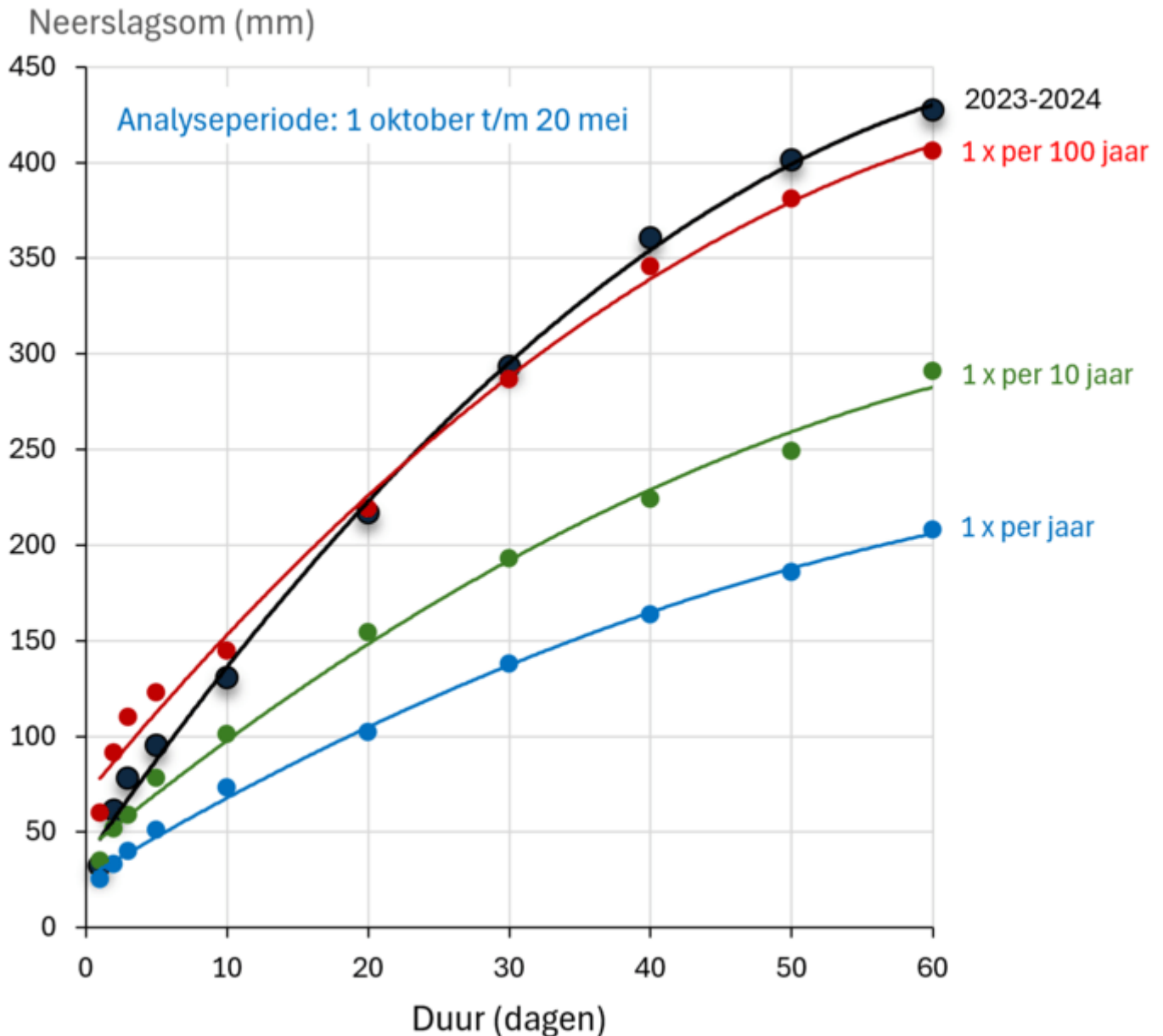
Wat klopt er van deze eeuwenoude weerspreuken? ‘Slakken komen inderdaad tevoorschijn bij regen’

Normaliter komt er in ons land zo'n 850 millimeter per jaar uit de lucht, aldus Witte, die onder meer jarenlang hoogleraar ecohydrologie was. „Nu is er van oktober tot 20 mei in De Bilt al bijna 1000 millimeter regen gevallen. In diverse andere delen van ons land, zoals in Noord-Holland, nog meer. Zoveel neerslag in 7,5 maand tijd is absurd veel, bizar.”

In De Bilt viel al bijna 1000 millimeter regen van oktober tot 20 mei. Normaal in een heel jaar is 800-850 mm. © Flip Witte/data KNMI

Om de huidige nattigheid historisch te duiden, dook Witte de annalen in en maakte enkele grafieken. Duidelijk zichtbaar is hoe zeldzaam de huidige hoeveelheid regen is. „Kijk, deze lijn toont een hoeveelheid regen die eens per eeuw voorkomt”, vertelt hij. „En daarboven is de lijn van 2023-24. Zo opmerkelijk is dit dus.”

De neerslagduurlijn in de periode oktober 2023 tot 20 mei 2024. Hierbij is iedere dag de start van een periode van 60 dagen, waarbij de neerslag wordt opgeteld. In de meest natte twee maanden viel circa 425 mm. © Flip Witte/data KNMI

Opwarming of grillig klimaat?

Collega-hydroloog Ruud Bartholomeus, hoofdonderzoeker van wateronderzoeksinstituut KWR, is al even verbaasd. „De neerslaghoeveelheden die we nu meemaken vallen buiten alle bekende kaders en grafieken. De afgelopen jaren ging het bovendien vooral over de droogte als we over waterbeheer spraken. Daardoor valt het nog extra op.”

De vraag is uiteraard waar die recordneerslag vandaan komt. Volgens klimaathoogleraar Bart van den Hurk, lid van het bekende klimaatpanel IPCC en wetenschappelijk directeur bij Deltares, speelt de opwarming van de aarde zeker mee. Toch is de natuurlijke grilligheid van ons klimaat hier de hoofdoorzaak. „Nederland ligt op een scheidsvlak van nattegrigheid in Noord-Europa en droogte in Zuid-Europa. Afhankelijk van hoe de wind staat, krijgt ons land te maken met nat of zonnig weer.”

Opmerkelijk genoeg hebben we nu al maandenlang met westenwinden te maken. „Zo'n langdurige persistente straalstroom komt eigenlijk nooit voor.” Daar komt bij dat de Atlantische Oceaan dit voorjaar ongebruikelijk warm is. De watertemperatuur ligt enkele graden hoger dan normaal. „Met de oceaan om de hoek hebben we al een enorm neerslagreservoir. Door die hogere temperatuur verdampt er nog meer water, wat bij ons voor extra neerslag zorgt.” Dat warmere water heeft met de opwarming van de aarde te maken, aldus Van den Hurk.

Het is dit jaar uitzonderlijk nat. © ANP

Deze westelijke stroming, die veel regen brengt, zou echter een keer op moeten houden, denkt de expert. „Weliswaar kennen we in Nederland een weerpatroon met veel westenwinden, maar het wisselt vaak genoeg.” Zo'n omslag heeft meteen zichtbare gevolgen voor het weer. „Een zuidoostelijke stroming geeft vaak zonnig, warm weer. Kijk maar naar Griekenland waar het momenteel 40 graden is.”

Vergeet droogte niet

Voor nu blijft het echter regenen en zien boeren hun land onderlopen. Moet het nieuwe kabinet rekening gaan houden met meer uiterst natte jaren? Niet perse, zeggen hydrologen Witte en Bartholomeus. „De wateroverlast van afgelopen maanden was extreem. Op zo'n specifieke gebeurtenis kun je nu geen beleid maken.” Wel moeten we er rekening mee houden dat natte winterhalfjaren vaker gaan voorkomen. „Dat is ook de voorspelling van het KNMI: nattere winters, drogere zomers.”

Zo'n al maanden durende persistente westelijke straalstroom komt eigenlijk nooit voor

Bart van den Hurk, klimaathoogleraar, lid klimaatpanel IPCC en wetenschappelijk directeur Deltares

Dat heeft gevolgen, stelt Witte. „Misschien moeten we het waterbeheer op de 10 procent natste gronden opgeven. We accepteren dat daar de boel af en toe onderloopt. Het waterbeheer overal en altijd op orde hebben, dat is een onbetaalbare opgave.” Dat zou betekenen dat boeren bijvoorbeeld geen aardappels meer moeten telen op lage gronden, zoals beekdalen.

Desondanks moet de overheid ook oog houden voor langdurige droogte, voegt Bartholomeus toe. „In Nederland weten we altijd heel succesvol met een teveel aan water om te gaan. Neem de Deltawerken en de maatregelen om rivieren meer ruimte te geven.” Dat geldt echter minder voor de droogte, waarmee we vanaf 2018 meerdere jaren te maken kregen.

Voor nu is de vraag hoe lang het nog blijft regenen. Het KNMI voorziet later deze maand betere tijden. Duidelijk is dat het soms snel kan gaan, zegt Bartholomeus tot slot. „De maanden voor de droogte van 2018 verliepen ook nat.”